

SZASZANTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 " "
Helyben háshoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Világke postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét első napján.
Minden napot kivéve.
Szerkesztőség és Híradóhivatal.
Nagyvárad, Szilgyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére sem vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a Híradóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 90. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 április 21.

A fölkelő nap országa.

Mikor nálunk leáldozott a béke napja, messze keleten a japánok magéreztek, hogy most lett az ő országuk igazán a fölkelő nap országa. Az ő napjuk most kelt föl igazán.

Páratlan ravaszsággal használták ki az európai nemzetek véres mérkőzését saját céljaikra eddig is.

Először akkor léptek a világpolitika színpadjára, mikor részt vettek a Kína, illetve a boxerek elleni nemzetközi akcióban. Akkor az európai népek azt hitték, hűséges támaszt kapnak a kis sárga emberkében. Aztán gátat vetettek az orosz terjeszkedésnek. Németország azt hitte, kész szövetségesére akadt a Keleten, letelepedett Csingtauban s mi is úgy tekintettünk Japánra, mint természetes fegyverbarátra, sőt egyes tulbuzgó magyarok már a magyar-japán atyafiságot hirdették. Japán mosolygott, megszállotta Koreát, Mandzsuriát, csöndesen kibékült a megalázott oroszokkal s mikor mi európaik hajba kaptunk, ő is beleszólt a véres koncertbe. Mi azt reméltük, Japán legközelebbi és

igazi ellenségét, az oroszot fogja megtámadni. Általános volt a felháborodás arra a hirre, hogy Japán orvul rátört tanítómesterei, a németek virágzó kínai gyarmatára, Csingtaura. Most megint ellenségeink reménykedtek: az angol és francia lapok már számolgatták, hány száz ezer japán katona fog Európába jönni. Nem jött egy szál sem. A helyett Japán kinyújtotta egyik karját Kína, a másikat Mexikó fölé s egyszerre nyilvánvalóvá lett, hogy a fölkelő nap országának esze ágában sincs az oroszok, angolok vagy franciák szekerét tolni, ők csak Japán politikát csinálnak s nemhogy az európai népek egyikét vagy másikat segítenék, hanem valamennyit kihasználják s aztán csufosan becsapják.

Majmoknak csufolták őket. Az orosz háboruban oroszoknak bizonyultak, most pedig azt látjuk, hogy a világ legravaszabb rókái, akik minden Grey és Szaszánov furfangját tullicitálják.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Az Unió magyarázatot kér Japántól.

Budapest, április 20. (Saját tud.) Az amerikai Egyesült-Államok kormánya megkérdezte a japáni kormányt, hogy mit akarnak a japáni csapatoknak Kinába szállításával? Egy más jelentés szerint Japán két cirkálóval küldött ugyanannyi torpedó naszáddal Vera-Cruz kikötőjébe.

A mexikói felkelő sereg súlyos veresége.

Budapest, április 20. (Tud. cenz. táv.) Veracruzából jelentik: Obregon tábornok csapatai megverték Villa felkelő tábornok seregét. Az utóbbi vesztesége 14,000 ember, 39 ágyú és rengeteg munició. Villa embereivel észak felé menekült.

A Kárpátokban szünetel a harc.

Budapest, április 20. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Tegnap nyugalom volt a Kárpátok egész arevonarán. Az oroszok vagy a tehetlenségig meggyöngültek vagy átesoportositással vannak elfoglalva.

Tüzérségi harcok.

Budapest, április 20. (Hivatalos.) Az általános helyzet teljesen változatlan. Az arevonalon egyes helyeken tüzérségi harcok voltak. Hőfer. (Mineln. sajtóoszt.)

Heves éjjeli harcok Észak-Bukovina határain.

Budapest, ápr. 20. (Saját tud.) A bukaresti lapoknak jelentik Mamornicából:

A Zurin—Boján—Mahalla fronton 18-án éjjel heves harcok folytak reflektorok és rakéták borzalmasan nagy-szerű világítása mellett.

Az oroszok elrontott mulatsága.

Budapest, április 20. (Tud. cenz. táv.) Eperjesről jelentik a „Magyarország“-nak: A Topolya-völgyben, a Kurimka-erdőben lövészárokban levő oroszok zenével mulattak, s átkiabáltak:

„Mulassatok ti is magyarok! Egy óra múlva ágyzás kezdődött.

Janik László huszárfőhadnagy, aki nemrég az orosz fogságból megszökött, repülőgépekről bombákat dobott az oroszokra.

Az oroszok kiűritették Tebrisz tartományt.

Budapest, április 20. (Saját tud.) Pétervári hivatalos jelentés közli, hogy az oroszok Tebrisz tartományt az ellenség nagy csapat-erősítése miatt kiűritették.

Repülőink áldozatainak temetése Montenegróban.

Milanó, április 20. Cettinjből jelentik a Corriere della Seranak: Az osztrák-magyar repülőgépek által ledobott bombák áldozatait Podgoricában eltemették. Jelen voltak a temetésnél az összes miniszterek. A halottak és sebesültek száma itt 105. (Stefani.)

Mi van Venizeloszal?

Budapest, április 20. (Saját tud.) Athénből jelentik, hogy az ottani lapok szerint a görög király audiencián fogadta Venizeloszt és kiutasi-

totta az országból. A lapokat elko-
bzták.

Leintett olasz háboruspártiak.

Róma, április 20. Salandra miniszter-
elnök fogadta Agnelli radikális képviselőt,
aki számos intervencionista társaság és tes-
tület nevében jelent meg nála s kérte, hogy
Olaszország vegyen részt a háboruban. A
miniszterelnök elutasította ezt a kérelmet és
így nyilatkozott:

— Ma mindenekelőtt nyugalomra, meg-
fontolásra és fegyelemre van szükségünk.

Elvárja — ugymond — hogy Agnelli
hívei ebben az Itáliára nézve súlyos hely-
zetben is megteszik kötelességüket.

Olaszok harcai Tripolisban.

Tripolisz, április 20. Tripoliszból jelen-
tik a Corriere della Serának: A gobeli ke-
rület parancsnokához érkezett jelentések sze-
rint nagyszámu felkelő csapat veszélyezteti a
Misda felé haladó karavánokat. A parancs-
nok elhatározta egy büntető expedíció utnak
indítását. A benszülött és olasz katonákból
alakított hadoszlop vezetését Gianinazzi ez-
redesre bízta a parancsnok. E hadoszlophoz
utközben Testafuochi kapitány csapatai is
csatlakoztak. A hadoszlop körülbelül 50
kilométernyire jutott Misdához. Alig, hogy
itt táborot akartak ütni, nagy távolságból
eredő heves és sűrű puskatüz fogadta őket.
A benszülött katonaság között nagy fejtel-
ség ütött ki, úgy, hogy nem lehetett hasz-
nukat venni. Végül sikerült az ellenséget
visszaszorítani. Olasz részről az összes tisz-
tek megsebesültek, még az ezredes is, to-
vábbá hat fehér és száz libiai katona el-
esett.

Zeppelinek Anglia felett.

Rotterdam, április 20. A Zeppelinek
április 16-iki támadása a legnagyobb kárt
Lowestoftban okozta, ahol nagy fakészletek
borultak lángba. Egy asszony megsebesült.
Southwoldban hat, Maldoxban négy, Bourn-
hamban öt és Heybridgeben is több bomba
hullott le. A Zeppelinek elvonultak Hales-
worth, Clacton, Bundwell, Southminster,
Southend, Harwich, Felixstowe és Brighton
városok fölött is, de nem dobtak rájuk
bombát.

Angol tábornok a német katonaságról.

Berlin, április 20. A Daily News je-
lentése szerint Sir Francis Lloyd vezér-
őrnagy egy beszédben, melyet tüzérsé-
géhez intézett a következőket mondta:

— Mi a világ legnagyobb katonai ha-
talmával harcolunk s csak a legeslegjobb
katonai kiképzéssel szállhatunk szembe
ellenségeinkkel. Ők mint katonák minden
tekintetben tökéletesek, tehát kiképzést,
kiképzést s újra csak kiképzést!

Spanyolország megszállani akarja Gibraltárt.

Budapest, április 20. (Saját tud.)

A Nap írja:

A madridi »Patria« félhi-
vatalos vezércikkben izgat Gib-
raltár megszállására. A tole-
doi érsek szószékről hirdeti,
hogy Spanyolország elérte régi
vágyát: Gibraltárt. Az utcákon
tüntető tömegek járnak ezzel
a jelszóval: »El Gibraltárba«!

Harc a Kaukázusban és az Égei-tengeren.

Konstantinápoly, április 20. A főhadi-
szállítás jelenti:

A kaukázusi fronton Miles környékén
3—4 nap óta folyó harcok reánk nézve elő-
nyösen végződtek. Az ellenséget vissza-
vetettük.

Tegnap egy ellenséges torpedó flottilla
a Dardanellák tengerszorosához közeledést
kisérelt meg. Bizonyosan megállapítható,
hogy két ellenséges torpedónaszádót tü-
zelésünk eltalált, mire a flottilla vissza-
vonult. Egy repülő gépünk felderítő útján
Tenedos fölött bombákat dobott ellenséges
hajókra és az ellenség tüzelése dacára sér-
tellenül tért vissza.

Timur-Histár torpedónaszádunk e hó
17-én az Egei tengeren teljes sikerrel meg-
támadta az angol Mamitan szállítógőzöst. Az
angol admirális beismeri, hogy e szállító
hajónak 100 katonája a vízbe fullt. A tá-
madás után torpedónaszádunkat angol cir-
kálók és torpedózuzók Chiosig üldözték.

A Timur-Histár legénysége levegőbe
röpítette a torpedónaszádót, nehogy az el-
lenség kezébe kerüljön. A legénységet
a chioszi hatóságok barátságosan fogadták.
A többi hadszíntereken nevezetesebb ese-
mény nem történt. (Miniszter elnökségi
sajtóosztály)

A képviselőház ülése. A kép-
viselőház tegnapi ülése délelőtt fél 11 óra-
kor vette kezdetét Beóthy Pál elnökle-
alatt. Frigyes kir. herceg, hadsereg fő-
parancsnok válasza után, mely a Ház üd-
vözlő táviratára szólt, a miniszterelnök be-
nyújtotta a mandátumok meghosszabbításá-
ról és a kivételes intézkedések kiegészítésé-
ről szóló törvényjavaslatot. Az igazságügy-
miniszter a kuriai bíráskodás módosításáról,
a hazaárulók vagyoni felelősségéről és a
hadiszállításoknál történő visszaélések meg-
torlásáról és a sajtónovelláról szóló törvény-
javaslatokat terjesztette be.

A honvédelmi miniszter törvényjavas-
lata a népfelkelési törvény módosításáról és
a magyar népfelkelésnek az osztrák se-
regek kiegészítésére való alkalmazásáról
szólt.

A pénzügyminiszter a hat hónapi in-
demnitásról és a horvát pénzügyi egyez-
mény meghosszabbításáról, a belügyminisz-
ter pedig a törvényhatósági választó jogról
nyújtott be törvényjavaslatot.

Rakovszky az ellenzék nevében be-
jelentette, hogy a külügyminiszter válság
miatt interpellálni akarnak. Tisza válaszá-
ban kifejezte, hogy a képviselők jogait
nem akarja korlátozni, s azért nem emel
ellene kifogást.

A legközelebbi ülés esütörtökön lesz.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsül-
hetetlen az YPO krém és szappan, mely
eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvö-
rösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kap-
ható, Farkas István Apolló drogeriájában
Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Tele-
fon: 13—02.

Védekezzünk a fertőző betegségek ellen.

Az orvosgyelet előadás ciklusa

A biharmegyei és nagyváradai orvos-
egyesület, tekintettel a háboru után várható
veszedelemre: különféle járványokra, sorozo-
tos előadások tartását határozta el, amelye-
ken az orvosikar tagjai a nagyközönség ré-
szére a fertőzőbetegségekről, azok okairól és
az ellenük szükséges védekezésről nyújtanak
oktató felvilágosítást s ezáltal ráirányítják a
közönség figyelmét az esetleg fellépő vesze-
delemre.

Tegnap tartották meg az első előadást,
amelyen dr Berkovits René városi tisztior-
vos, különösen a fertőzőbetegségek történeté-
vel foglalkozott és érdekes adatokkal, szá-
mokkal mutatta ki a háboru hatásait a fer-
tőzőbetegségek terjedésére.

Az előadás alkalmából szépen megteltek
a városház dísztermének padsorai s különö-
sen előkelő hölgyközönségünk közül voltak
sokan jelen.

Dr Fráter Imre igazgató-főorvos el-
nökölt, aki hosszabb beszéddel nyitotta meg
az előadás-ciklust. Azzal kezdte beszédét,
hogy a háboru kísérti rendszeren a járvá-
nyok, mert a háboru különféle körülményei
nagyban előmozdítják a fertőző betegsége-
ket s megkönnyítik azok behurcolását. Ha
tekintetbe vesszük, hogy a háboru menyui
emberéletet pusztít, s ehhez járul, hogy ide-
haza a polgári elemet pedig a járványos
betegségek pusztítják, arra a következtetésre
kell jutnunk, hogy első kötelességünk a jár-
ványok elleni védekezés. Legtöbb függ a
vezetőktől és az orvosoktól, a jó közigaz-
gatástól és a közönség kellő kioktatásától.
Példát nyújtanak erre a nyugati államok,
ahol járványok alig fordulnak elő; az egyes
eseteket azonnal izolálják. Ezzel szemben
rámutat a keletre és délre, ahol alacsony a
civilizáció. Itt már állandó a járvány. Ná-
lunk 1873 ban volt nagyobb kolera; míg
kisebb mérvben 1886 és 1893-ban volt ki-
sebb kolerajárvány, de azóta csak szor-
nyos esetek fordultak elő, amelyeket azon-
nal elfojtottak. A tudomány a fertőző beteg-
ségekkel kellő színvonalon áll nálunk is,
orvosi karunk is kiállja a versenyt. A köz-
igazgatás városainkban jó, mint bármely
nyugati városban, a községekben azonban
még hátra vagyunk, bár némi haladás itt is
észlelhető. A közönség kioktatása tekinté-
ben azonban még sok a teendő; nagy az
indolencia. Ezért határozta el az orvos egy-
let, hogy sorozatos előadásban ismerteti a
védekezési eljárást a veszedelemmel szem-
ben. Hiszi, hogy a nagy közönség a hallot-
takat megszívleli s szolgálatába áll annak
a harcnak, amelyet a orvosok és a ható-
ságok folytatnak a fertőző betegségek el-
len. Az első előadást dr Berkovits René
tartja, akit felkér erre.

Dr Berkovits René előadása mind végig
érdekes volt; a fertőző betegségekre vonat-
kozó történeti áttekintés és az ebből levont
tanúságok uralták előadását. Bö statisztikai
adatokkal, érdekes epizódokkal és példákkal
tette a laikus közönség előtt is élvezetessé a
különbben elvont témát. Kimutatta, hogy a
18. században ötször annyi, a 19. században
már csak háromszor annyi embert pusztított
a járvány, mint a háboru, míg az 1870. há-
boruban már csak felényi embert pusztított
el a fertőző betegség, mint amennyi a golyó
által pusztult el. A krimi háboruban majd
mind felőrölte az európai csapatokat a jár-
vány.

A tifusz és vérhas már az ókorban is
pusztított, míg a kolera csak sokkal később
lépett fel.

A mostani háborúba a járványos betegségek a világ legtávolabbi elszórt helyeiről hozzák a csapatok s a pusztulást elősegíti a kimerülés, az ellenálló képesség csökkenése.

A kolerát Galiciába a lengyel orosz háborúk hozták be, míg 1848-ban Magyarországra és tovább az oroszok hurcolták be. A krími háborúnál azonban Európából hurcolták be a kolerát a francia csapatok Ázsiába.

Részletesen foglalkozott a kiütéses tifusszal, amelyet viszont az oroszok terjesztettek el az angol és francia csapatok között ugyancsak a krími hadjáratnál. Az angolok azonban erősen védekeztek ellene a tisztasággal, s így még a francia csapatokból 10000 áldozatot kívánt a járvány, az angolok közül addig csak 16-an pusztultak bele. Az austerliczi csata után hurcolták szét Európában a kiütéses tifuszt s ekkor Magyarországon is járványként pusztított. Ezt a betegséget mindég az orosz terjeszti. A Napoleon oroszországi háborúban is a francia hadsereget ez örölte fel s a visszavonulásnál mindenütt ott hagyták a fertőzést.

Ezután azokról a módokról beszélt, amelyekkel a hadseregeket meg lehet óvni a járvány pusztításától. Hibának tartja, hogy a háborúban a közegészségügy vezetése nincs az orvosok kezében s derültséget keltett, hogy a japán-orosz háborúban az intendatura hogy gondolkodott a járványok elleni védekezésről, aminek sok emberélet volt az ára, míg japán jól organizált közegészségügyi intézkedésekkel védte meg csapatait. Japán a háború után fertőtlenítve, tisztán szállította haza csapatait.

Ma már elhiszik, hogy a kiütéses tifuszt az elősdiok okozzák.

Biztató, hogy a mi mostani háborúban sikerül általános és racionalis intézkedésekkel elkerülni a járványt.

A himlőoltási kényszer hasznát fejtegette ezután adatokkal.

Csapatainknál ma már a kiütéses tifuszt ellen is jól védekezünk.

Ma a kolera pusztít legjobban, amelyről azt hiszik, hogy télen szünetel, pedig Szentpétervárott a legszigorubb télen is uralkodik.

Végül felveti, hogy kell-e félni a polgári közönségnek a háború utáni járványtól? A kellő óvintézkedések megtétele folytán nagyobb járvány nem lesz. Laikusok hiszik csak, hogy a hulla megfertőzi a levegőt. Ez nem igaz; a levegő és kigőzölgés nem fertőz, sőt a bacillus is csak élőtestben él. Aggodalmas csak a víz megfertőzése lehet; de ő ezt sem hiszi. Ennek az ellenőrzése szükséges. Azonban mert nagyobb járványt nem várhatunk, ez nem ok, hogy ne védekezünk, mert egyes fertőző esetek fordulhatnak elő s azokból lehet járvány.

Az előadást megéljenzették.

*

A legközelebbi előadás csütörtökön lesz, amikor dr. Konrád Béla orvos a bacillusokról fog beszélni.

Látogatás az elhunyt Kirch Ferenc főhadnagy gyászoló családjánál.

Mély és általános részvételt keltett az oly gyászos sorsot ért Kirch főhadnagy szerencsétlen vége a város társadalmának minden rétegében. — A közönség őszinte szeretettel és meghatottsággal fordul az elhunyt főhadnagy gyászoló családtagjai felé, akik mit sem tudva a főhadnagy szörnyű tervéről, távolban kapták a megrendítő hirt a szeretett apa szomorú haláláról.

A csendes Arany János-utcában az elhunyt főhadnagy bátyjának házában tartózkodik a főhadnagynak bánattól megtört özvegye nagyobbik leányával Lilivel. Tegnap éjjel érkeztek meg mindketten a vett távirati értesítésre. Tudósítónk felkereste az özvegyet, aki megrendülve beszél férjének megfoghatatlan öngyilkosságáról.

— Férjem naponkint irt levelet — mondja a megtört özvegy — Tele voltak a levelek mindig a legnagyobb meglepéssel s egyáltalában nem lehetett volna ki olvasni azokból, hogy holmi öngyilkossági terveket táplál lelkében. Derűsen és meglepődötten irt terveiről, amelyeket megakar majd valósítani. Semmi, de semmi szó, amely a hirtelen jött öngyilkossági tervet sejtette volna velünk.

Beszédje közben hangos robogás hallatszott, majd egy kocsi állt meg a ház előtt, amelyből sápadt arccal, könnyes szemekkel szállt ki az elhunyt főhadnagy másik felülnő szépségű leánya Eta.

— Szívet szorító és megható az elkövetkező jelenet.

A nagyobbik leány megy az Eta elé és egymás nyakába borulva, csukló zokogással rebegik.

— Szegény apánk, szegény apánk —

Az elhunyt főhadnagy holttestét a csapatkórház halottas házában helyezték el. Temetése, amelyet a család rendez, ma délután lesz 3 órakor a csapatkórházból. Tegnap este érkezett meg az elhunyt főhadnagy fia, aki épen most tette le sikerrel Lugoson a tisztivizsgát.

A főhadnagy lakásán tegnapelőtt tartották meg a hivatalos szemlét, amely után a lakás ajtaját lepecsételték.

A család gyászjelentése a következő:

Özv. Kirch Ferencné szül. Vargha Elza, gyermekei Tibor, Lili, Etí és Hajni, testvérei, sógornői és sógorai; Kirch Gyula és neje Frohman Róza, Kirch Árpád és neje Fehér Irén, Kirch Józsa és férje Tóttóssy István, Kirch Etelka özv. Kozmuth Józsefné, Kirch Mici, Vargha Imre és neje Kirch Katalin, Vargha Mária, Vargha Viola, Vargha Inez számos rokonok nevében mélyen megsomorodott szívvel tudatják, felejthetetlen férje, a legjobb édesapa, testvér, sógor és rokon Kirch Ferenc cs. és kir. nyug. főhadnagynak f. hó 19-én, életének 49-ik, boldog házasságának 22-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 21-én d. u. 3 órakor fognak a Sal Ferenc utcai csapatkórházban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, bajtársai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1915. április 20. Áldás és béke poraira!

Egy volt nagyváradi gimnázista szenzációs találmányai.

A közös hadügyminiszterium Pólába küldte kísérlet végett.

— Saját tudósítónktól. —

A mostan folyó világháború bebizonyította, hogy az emberi erő és bátorság mellett, amelyek felülmulhatatlan csodákat képesek felmutatni, elsőrendű szerepe van a technika vívmányainak.

Jóleső érzés vesz rajtunk erőt, mikor ez alkalommal egy tehetséges és invenciózus fiatal műegyetemi hallgatónak két fényes és messzi perspektivákat mutató találmányáról számolunk be.

Annál nagyobb az örömünk és annál érdekesebb a hír, mert a kérdéses műegyetemi hallgató a nagyváradi premontrei főgimnázium fehér falai között szivta magába és sajátította el a fizika és a technika kérdései és alkotásai iránt érzett szeretetet.

Békeffy Imre a premontrei főgimnázium növendéke volt a negyedik osztálytól kezdve. Ekkor telepedett le a városban édesatyja, Békeffy Gyula, aki egy biztosító intézet igazgatója volt. A fiatal gimnázista különös vonzalommal viseltetett a reáliák iránt, főképpen a fizika és a matematika kötötte le a figyelmét. Mikor a felsőbb osztályokba lépett, ezen tárgyak iránt érzett szeretete még inkább fokozódott, sőt ekkor a csupán elméleti tudás helyébe most már a gyakorlati kísérletezés is lépett, amennyiben a fizika tudós tanára felismerve a fiatal gimnázista tehetségét, vele együtt végezte az egyes kísérleteket, amelyeket az előadási órákon bemutatott, sőt még saját találmányaival való kísérletezés alkalmával is igénybe vette a mindig alapos tudású és ragyogó eszű gimnázista szolgálatait.

Annaira át volt hatva a fiatal ember a tudomány iránti szeretettel, hogy odahaza egy kisebbszerű laboratóriumot rendezett be magának, amelynek készletét folyton gyarapította szerény zsebpénzéből. Itt élt azután a tanulás elvégzése után és itt kísérletezett, tanult.

Érthető volt tehát ilyen előzmények után, hogy a fiatal ember miután az érettségit letette 1912. évben, a fővárosba ment és ott a műegyetem gépészmérnöki fakultúra iratkozott be. Most tere nyílt kedvence terveinek véghezvitelére s azok a hírek, amelyek néha róla szóltak a legnagyobb örömmel és reménnyel töltötték el ismerőseinek a szívét.

Mult év november havában történt, hogy Békeffy Imre felkereste a fővárosban rokonát Békeffy László kabaré művészt és arra kérte, hogy szerezzen neki valami összeköttetést a közös hadügyminiszteriumban, mivel két sokatigérő találmányát szeretné az illetékes körökhöz eljuttatni.

A fiatal műegyetemi hallgató kérését meglepetve hallgatta Békeffy László, de mivel azt gondolta, hogy a sokat akaró és keveset fogó fiatalos fantáziának fantazmagóriájáról van szó, így szólott az unokaöccséhez:

— Nézd kedves Imrém nincs semmi értelme az egész dolognak. A hadügyminiszteriumba most pláne halomszámra vannak a találmányok, amelyeket a gombamódra szá-

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
 Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

porodó feltalálók küldenek. A tied se lehet valami különös, maradj hát békében.

A fiatal műegyetemi hallgatót egyáltalában nem kötötte le ez a meglehetősen rideg felvilágosítás, hanem, hogy bebizonyítsa milyen gazdaságosak és minden nagyszerűségük mellett milyen egyszerűek az ő találmányai, röviden ismertette azokat.

Az egyik a maga egyszerűségében korszakalkotó. Az egyes hajók radio telegramm-jait eddig ugyanis más ellenséges hajó könnyen felvehette és a közléseket, ha a jelzéseket ismerte, megtudhatta. Bizonyítja ezt a jelen háboruban a német hajóknak a Falcland-szigetek közelében való működése mikor az angol hajók radiotelegramm-jait felvették.

A fiatal feltaláló ezen igen nagy veszélyeket okozó jelenség megakadályozására igen elmés és egyszerű, mindössze 300 koronába kerülő szerkezetet talált fel, amelyet közvetlen a hajón levő radio állomás mellett kell elhelyezni.

A másik ötletes és zseniális találmánya a kilőtt torpedó lövedék irányítására vonatkozik. A mozgó hajóra a torpedó lövedéknek pontos és biztosbeállítása eddig rendkívüli sok fáradságot és figyelmet követelt, mert a kilőtt lövedéket egyáltalán nem tudták a kilövés után irányítani.

A kilövés utáni irányításra talált fel a fiatal felfedező egy az automobil kormányához hasonló szerkezetet, amelyet egy kisebb elektromos dymamógép árama hajt és amely elmés és káprázatos berendezése révén elméleti uton eddig a legfényesebb sikerekkel kecsegtet.

Mikor Békeffy László látta ezen előadás után, hogy komoly és képzett egyén igazi felfedezőt reveráló találmányáról van szó, megígérte közbenjárását fiatal rokonának.

Békeffy László édesapja, a korán elhunyt kiváló író Békeffy Antal révén, szívélyes baráti viszonyban állott egy altábornaggyal, akinek támogatása elősegítette, hogy a fiatal Békeffy Imre találmányának a részletes leírását és a szükséges rajzokat a közös hadügyminiszterium hadmérnöki osztálya átvizsgálja és áttanulmányozza.

A tanulmányozásnak frappáns eredménye lett. A hadmérnöki osztály nagyon életrevalónak találta a terveket és ennek kísérleti uton való megvalósítása végett a fiatal feltalálót azonnal Pólába küldte.

Most már Pólában tartózkodik Békeffy Imre s talán rövid idő múlva el fog terjedni neve elmés találmányai révén az egész világon, dicsőséget szerezve a magyar névnek.

Beteg tiszték jelentkezése.

Az összes havidijasok és havidijasjelöltek, akik betegségük miatt vagy mint lábadozók magánápolásban vagy magánkórházakban a város vagy a megye területén szabadságon vannak, az állomásparancsnokságnál (Kosuth Lajos utca 15. Füchsl-palota) folyó hó 27. és 28. napjain, mindenkor délelőtt 10—12 óra között, amennyiben betegségük ebben őket feltétlenül nem akadályozza, személyesen megjelenni tartoznak. Azok, akik betegségük miatt meg nem jelenhetnek, e körülményt katonai (honvéd) orvosi bizonyítvánnyal, ahol pedig ilyen orvosi nincs hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Hoffmann ezredes, állomásparancsnok.

Nincs ingyenes hely a katonai nevelőintézetekben.

Több oldalról értesültem, hogy a középiskolák I. s. osztályába járó tanulók s a szülők körében az a téves hit van elterjedve, hogy a katonai nevelőintézetek különösen a cs. és kir. alreáliskolák I. évfolyamában számos ingyenes hely van üresedésben s ezen helyekre való felvételre bárki pályázhat.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a katonai alreáliskolákban betöltendő kincstári helyekre jelenleg oly nagy az oly pályázók száma, akik mint tiszték, katonai hivatalnokok fiai elsőbbségben részesülnek, hogy az igényjogosultság szempontjából 4 ed, illetve 5-öd sorban figyelembe veendő azon 12 évig szolgáló altiszték és legalább 20 évi szolgálati idővel bíró udvari és polgári államhivatalnokok kérvényei, kik ilyen kincstári helyekért pályázhatnak, nem lesznek tekintetbe vehetők, sőt a kérvények el sem fogadhatnák.

Ezen alreáliskolákban létesített magyar állami alapítványi helyekre pedig csak oly magyarhonos ifjak pályázhatnak, a kik jó iskolai osztályzatot tudnak felmutatni s a kiknek atyja magát az ország érdekében bármely irányban kitüntette és a kik e mellett szerényebb anyagi viszonyok között élnek.

A magánalapítványi helyek között katonai alreáliskolákra Baja városnak bajai születésű és illetőségű ifjak részére Komáromy-Hertelendynek régi magyar nemesi családok fiai részére, Kovács püspöknek oly székely családok fiai részére, a kik az egykori székely-területen birtak községi illetőséggel. Ó-Becse községnek ó-becsei községbeli ifjak részére, végül Szent-Tamás községnek Szent-Tamás községbeli illetőségű ifjak részére van alapítványa.

Ezenfelül csupán fizetéses helyek vannak az alreáliskolákban, hol az ellátási díj 800 koronában van megállapítva.

Mindezekből kifolyólag felhívom az érdeklődő szülőket, hogy addig semmiféle lépést se tegyenek a pályázat tekintetében, míg a katonai ügyosztálynál a honvédelmi miniszter ur által 61216—1915 szám alatt kiadott „Pályázati Hirdetmény” ben foglaltakról kellő tájékozódást nem szereznek.

Nagyvárad, 1915. ápr. 19.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

HIREK

Gróf Széchényi Miklós püspök áldozópapságának 25-ik évfordulója.

Örömnapja lesz Mária hónapja, virágos május 7-én a nagyváradai egyházmegyének; gróf Széchényi Miklós megyéspüspök ezen a napon tölti be 25 éves fordulóját áldozópapságának. A főpásztor e napot Mária-Zellben óhajtja megünnepelni abba a mély-séges áhitatba merülve, amely legjobban jellemzi azt a 25 évet, amit a megyéspüspök az Ur szolgálatában töltött. A megyéspüspök szeretettel telt szíve kiárad e napon szeretettel kormányozott hívei és papsága fölé, hogy ott, azon a kegyhelyen, melyhez a magyarok egy történelmi nevezetességű zarándoklatának emléke fűződik, leedje Magyarország Nagyasszonyának kegyelmét egyházmegyéjére és az ellenség tengerétől körülözlött hazájára.

A főpásztor nem kér ünnepeltetést e napon, csak azt óhajtja, hogy az ő nagy sze-

retetének viszonzásaképpen egyesítsük imáinkat az övével ő érette.

Erről az oly magasztos évfordulóról egyszerű, de mélységesen szép, igazi főpásztori szavakkal következőket írja a püspök legutóbbi körlevelében.

A Mindenható segítségével a jövő hónap 7-én betöltöm áldozópapságom huszonötödik évét. Azt szeretném, hogy ezen évfordulón hálaáldozatomat a Boldogságos Szűz Mária kiváló kegyhelyén: Mária Zellben mutathassam be, mely kegyhelyet ezen huszonöt éven át minden évben felkerestem, hogy „magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez lelkem az én Üdvözítő Istenemben; mert nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve.” (Luk. 1., 46—49.)

Bizalommal kérem szeretett papjaimat, hogy e napon különösen emlékezzenek meg rólam imáikban. Kérjék velem együtt az Ur Jézust, hogy adjon nekünk erőt és kegyelmet jószándékaink véghezvitelére, áldást felelősségteljes munkánkra, hogy a gondjainkra bizott híveket az igazság útján az üdvösségre vezessük s a magunk jó példájával világítsunk, hogy senkit el ne vesszünk; s így mi is el ne vesszünk s így ne csak azt mondhassuk, „hogy akiket nekem adtál, azok közül senkit sem vesztettem el” (Ján. 18., 9.), hanem bizton azt is remélhessük, hogy amikor megjelenik majdan a pásztorok fejedelme, elveendjük a dicsőség hervadhatatlan koronáját. (Sz. Péter I. 5., 4.)

Nagyvárad, 1915. április 20.

* Hírek az egyházmegyéből.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök dr. Bundala Mihály prépostkanonokot a helyettes zsinati, a középiskolai hittanárokat képesítő vizsgálobizottság elnökévé és a Consilium Vigilantiae helyettes elnökévé, dr. Vucskics Gyula kanonokot a középiskolai hittanárokat képesítő vizsgálobizottság tagjává az általános és részletes dogmatikára nézve, a Consilium Vigilantiae tagjává s egyházmegyei cenzorrá, Lopussny Gyula kanonokot a helyettes zsinati vizsgálobizottság tagjává az egyházjogra, a tridentin zsinat határozataira és az egyházmegyei körrendeletekre nézve, Rézman Márton kiérd. esperes, biharkeresztési plébánost plébánosi tanácsossá, dr. Lestyán Endre szentszéki ülnököt, váradujvárosi plébánost a középiskolai hittanárokat képesítő vizsgálobizottság póttagjává, a Consilium Vigilantiae tagjává és egyházmegyei cenzorrá nevezte ki.

* Rendkívüli városi közgyűlés.

Nagyvárad város tanácsa, az élelmezési célokra 200000 korona kölcsön felvételét határozta el s erre nézve megegyezésre lépett az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztárral. A kölcsön felvétele sürgős és ezért rendkívüli közgyűlést tart holnap, csütörtökön délután a város törvényhatósága. Erre nézve a következő meghívót adta ki a polgármester:

Valamennyi Bizottsági Tag Urnak!
Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár rt.-től fölveendő folyószámla kölcsön tárgyalása végett Főispán ur ő méltósága a folyó hó 22-én d. u. 3 órára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el. Erre a közgyűlésre bizott-

sági tag urat ezennel meghívom. Nagyvárád, 1915. évi április hó 20. Rimler Károly, polgármester.

*** A tábori püspök szemleutja**

A Magyar Kurir jelenti: *Bjelik* Imre tábori püspök, aki a múlt héten Pozsonyban időzött, onnan Crácz, Marburg, Laibach, Görz, Triest és Klagenfurtba utazott, hogy szemlélje a tábori lelkesi és kórházi lelkesi hivatalokat. A tábori püspök csak e hó végén tér vissza székhelyére, Bécsbe.

*** Uj címzetes prépost.**

A király *Sikorszky* Endre gálszécsi plébánosnak a Szent Keresztről nevezett anódi címzetes prépostságot adományozta.

*** Lovassy Ferenc halála.**

Biharvámegye egyik nagybirtokosa *Lovassy* Ferenc tegnap meghalt Budapesten. *Lovassy* a legrégebbi magyar családok egyikéből származott. Ősi magyar származását le se tudta volna tagadni. Hatalmas természetű, gyönyörű olajbarna arcú, tipikus magyar kifejezésű arcvonásai voltak. 1896-ban a millenaris felvonuláson, mikor a megyei bandériumok felvonultak, *Lovassy* is magyar viseletben jelent meg párdue bőrrrel a vállán sarkantyus sárga csizmában, pompás paripán. Budapesten és az egész kiállításon sokat beszéltek megjelenéséről. Olyan volt, mintha történelmi arcképesarnokunkból lépett volna ki valamelyik is vezérünk. Biharvámegyeben nagybirtokos volt. Minta gazdálkodása volt Feketebátorban, ahol életének legnagyobb részét is töltötte. Aktív részt vett a megyei életben, mint megyebizottsági tag. Pár hét előtt betegesen utazott Budapestre, ahol gyógykezelte magát. Az orvosi tudomány nem tudta megmente az életnek. Tegnap reggel meghalt. A gyászhir vétele után a megyeházán és a Kaszinón kitűzték a gyászlobogót. Az elhunytat Feketebátorban helyezik örök nyugalomra. *Lovassy* Ferenc életéből érdekes epizódot elevenítenek most fel. Pár év előtt ugyanis mikor Lipót Szalvátor főherceg Nagyvárádon időzött és innen rendes gyorsvonattal utazott tovább, ugyanazzal a vonattal utazott *Lovassy* Ferenc is. A pályaudvartól már kétkilóméterre járt a vonat, mikor *Lovassy* észrevette, hogy a podgyászát nem adták fel a vonatra. Tekintet nélkül arra, hogy Lipót Szalvátor is a vonaton van, igazi bihari földesurason odament a vészfékhez és meghúzta. A vonat megállt. *Lovassy* megkapta a podgyászát, de elég sokba is került a kis vonatmegállítás. A főherceg is mondott volna valamit, de mikor megtudta, hogy egy bihari gentről van szó, jót mosolygott az eseten.

*** Ermihályfalva felé nem lehet utazni.** Az ermihályfalvai vonalon ismét beállott a hadimenetrend s azért a további intézkedésig csak postát szállítanak, de magánszemélyek nem utazhatnak azon a vonalon.

*** Nem szabad magas költözési bért követelni.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a belügyminiszter rendelkezését, melyben közli, hogy a lakásbérnyedek alkalmával a költözködések költségeit (fuvardíjat, munkabérek) nem szabad aránytalanul magas összegben megállapítani. E tilalom megszegését — ha az súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágássá nyilvánítja, melynek büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés. E rendelkezést azért adta ki a belügyminiszter, mert értésére jutott a fuvarozási eszközöknek és a munkásoknak hadiszolgáltatásra nagyobb mértékben történt bevonása következtében előállott helyzetet egye-

sek arra akarják kihasználni, hogy a lakásbérnyedek alkalmával szükségessé váló költözködések túlzott megszabása által a költözködőket kizsákmányolják.

*** Ezer ágyas fertőző-kórház**

Nagyvárádon. Mint már említettük, a temesvári hadtest parancsnokság, tekintettel a háborúra, ezer ágyas katonai fertőző kórház felállítását vette tervbe. A katonaság a Kert városban szeretne volna ezt a kórházat felállítani, a város képviselői azonban csak a Fácános és a Mieskei-pusztára vezető utat jelölték ki erre a célra, olyképp, hogy az alföldi vasutvonalból, az alsó vasuti vashidnál egy külön vágány futna a kórházig s így ez által a betegeket nem hoznák be a város belterületére. A városi tanács ülésén *Gerő* Ármán főkapitány veszedelmes jelezte egy ilyen kórháznak Nagyvárádon való felállítását, mert behurcolják a veszedelmet a városba. *Dr. Mayer* László városi főorvos ezzel szemben szükségesnek véli a kórház felállítását, hogy a fertőző beteg katonák ne szétszórva kezeltesenek a városban, hanem együtt, elkülönítve. Ez által a városi járványkórház felszabadul a katonáktól. Azonban ne legyen ez a kórház gyűjtőtelep, hanem csak a nagyváradi fertőző beteg katonák részére szolgáljon. — *Rimler* Károly szerint nem is lehet ez gyűjtőtelep, mert azokat 5-6 ezer betegnek rendezik be. A tanács hozzájárul a kórház létesítéséhez, de csak a helyi szükséglet céljaira és ideiglenes minőségben való létesítés esetére s a kórház helyéül a mieske-pusztai út melletti területet jelöli ki.

*** Nyugalmozott alezredes.** A király ns. *Pauwitz* Vilmos, 101-ik gyalogezredbeli alezredes, mint csapatvezető a hadseregben, helyi szolgálatra alkalmast a nyugállományba vétette át.

*** Kitüntetett honvédek.** *Papp* Vazul 8. honvéd tüzérezredbeli tüzemester az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül az I. osztályú ezüst vitézségi érmet, *Götz* László szintén 8. honvéd tüzérezredbeli főtüzér a II. osztályú ezüst vitézségi érmet, a 4-ik népfelkelő ezredbeli *Ritter* Lajos őrmester, *Kovács* Lajos őrvezető és *Blida* Mihály népfelkelő pedig a bronz vitézségi érmet kapta meg vitézségéért.

*** Vojtha Antal kiszabadul.** Szegedről jelentik: Április 19-én volt éppen hat esztendeje, hogy egy esőre hajló, borús áprilisi estén Szakadkán, az ugynevezett szegedi-szöllők között revolverrel agyonlőtték özv. *Haverda* Boldizsárnét, a zsugoriságáról ismeretes szabadkai milliomosnót. A gyilkos *Jánossy* Aladár azóta már a váci fegyházban tölti tíz évi büntetését, *Haverda* Mária, a felbujtó leány pedig a márianosztrai fegyintézetben vezekel bünéért, ahová 12 évre zárták. A legkisebb büntetést kapta a társaságból *Vojtha* Antal, a volt rendőrtisztviselő akit mint bűnsegédet 8 évi fegyházra ítéltek el a budapesti esküdtbírószág. *Vojtha* a soproni fegyházba került ahol 6 esztendő alatt tökéletesen kiművelte magát a zenében. Szabad óráiban mindig hegedült, szindarabokat, operetteket írt, amelyeket ő maga meg is zenésített. A fegyházban jól viselte magát úgy, hogy az igazgatóság feltételes szabadlátra bocsájtandónak javasolta. Az igazságügyminiszter ezt meg is engedte és így *Vojtha* Antal ez év szeptember 1-én kiszabadul a fegyházból, miután büntetésének háromnegyed részét kitöltötte. Mostanában levelet írt védőjének, *Pleszkovics* Lukács dr. szabadkai ügyvédnek. Írja, hogy nagyon szeretné már, ha itt volna a szabadulás órája. Azonnal a haretérre menne, hogy az

emberiség előtt végképen rehabilitálja magát *Vojtha* régebben katonatiszt volt, de a hadsereg kötelékéből kilépett.

*** Házasság a bevásárlás alatt.**

A háboru sokszor teremt új dolgokat. Ilyen meglepő és új, mindamellett igen érdekes dologról ír most nekünk egy déli haretéren lévő katonatiszt ismerősünk. A levél a következőkről számol be.

... Ma kihallgatáson jelent meg nálam... főhadnagy és távozási engedélyt kért S.-ba. A kérelmet azzal indokolta, hogy fontos dolgokat kell bevásárolnia. Ha tudta volna milyen fontos dolgot vásárol be... Természetesen megadtam az engedélyt... főhadnagy tényleg el is utazott S.-ba. Mikor ott egyik üzletből a másikba szaladgált bevásárolni az egyik előkelő üzletben ott találta a neki legdrágább értéket, a menyasszonyát E.-ből, akitől úgy vált el, hogy a legközelebbi viszontlátáskor megtartják az esküvőt. Mivel pedig most volt a legközelebbi viszontlátás, nyomban az anyakönyvvezetőhöz és a paphoz mentek, ahol rövidesen meg is tartották az esküvőt. Mikor a főhadnagy hazaérkezett jelentkezett nálam!

— Őrnagy urnak jelentem alásan bevásároltam. Vettem magamnak egy leányt, de feleségül, még pedig a menyasszonyomat.

Előbb csak ámultam, de mikor a hiteles anyakönyvi kivonat is a kezemben volt, mit tehettem?

— Gratulálok főhadnagy ur!

Feletem és ő nagyon, de nagyon boldog volt.

*** Mennyi a veszteségünk?** Egy szorgalmas számoló kiszámította, hogy mennyi a 150 veszteségi lajstromban foglalt veszteségünk összege. A számítás szerint elesett 3540 tiszt és 63.640 főnyi legénység; megsebesült a tisztek közül 12.275, a legénységből 347.479; hadifogságba jutott 1644 tiszt és 44.919 főnyi legénység. Tehát az összes elesettek száma 67.189, a sebesülések száma 359.744, a hadifogságba esettek száma pedig 46.563. Ezek szerint máre. 27-ig megjelenő veszteséglajstromban az összes veszteség: tisztekben 17.468, legénységben 356.028, summa summára 373.496. Persze a sebesültek között vannak olyan esetek, a kik többször szerepelnek a listában, mivel többször megsebesülve és meggyógyulva újra és újra visszatértek a harcmezőre.

*** Magyar színidény Pólában.** Fiuméből jelentik a Magyar Kurirnak *Polgár* Károly, a pozsonyi szintársulat igazgatója, beadványt intézett *Chmelar* Jenő ellentengernagyhoz, a pólai hadikikötő parancsnokságához, engedélyt kérve, hogy társulata a pólai színházban 8-10 operett-előadást tarthasson. A Pólában állomásozó több ezer magyar tengerészre és számos magyar tisztre való tekintettel nagyon valószínű, hogy a kikötő társulat az engedelmet megkapja. Az előadásokat a haditengerészeti zenekar kísérré.

*** Elhunyt főmozdonyvezető** *Steinhacker* Mihály máv. mozdonyvezető. Életének 46 ik évében tegnap 20-án déli egyenyed 1 órakor hosszas szenvedés után meghalt. Temetése 22-én délelőtt 11 órakor lesz a Rét-utca 25. számú gyászháztól. Az elhunyt főmozdonyvezetőt özvegye és három árva gyászolja.

*** Rézgálic a szőlősgazdáknak.** A hegyközség elnöksége értesíti a szőlőbirtokosokat, hogy a földmívelési miniszter ur intézkedésére valószínűleg lesz rézgálic

beszerezhető 140-150 koronáért métermázszánkint. Az elnökség megkereste a városi tsnácsot, hogy 100 mázsa iránt tegyen a miniszternek előterjesztést. A szállóbirtokeosság biztosítja a tanácsot, hogy a rézgálic előlegezett árát rövid idő alatt megtéríti s a küldendő rézgálic szétosztását magára vállalja. **Az elnökség.**

* **Albán püspök Pécssett** Pécsről írják: Érdekes vendége van most Pécs városának. Kolletsi György Sappensis albániai város és vidékének püspöke szombaton Pécsre érkezett és a Ferencrendiek zárdájában szállott meg. A püspök egy rokonát jött meglátogatni és néhány napig fog itt időzni.

* **Tavasz a ligetben.** A mostani szép napok sok embert kivonzanak a szabad levegőre, mindenki siet a szabadba, hogy a tavasz szépségeiben gyönyörködjen. A Bunyitay-ligetet is sokan fölkeresik, gyermekek, nagyok, iskoláknövendékei, kik örülnek, hogy valahára egy szép tavaszi napot a szabadban tölthetnek. Már nem félhetnek a hirhedt apacsoktól, kik miatt nem mert senki sem a ligetnek még a tájára sem menni, őket kiszorította a rendőrség más tájakra. Helyettük azonban egy egészen más veszedelem fenyegeti a kiránduló kislányokat: azok a ficsurok, kik eddig a Rákóczi-uti korzón kísérték bántó megjegyzéseikkel az ott sétáló leányokat, a Bunyitay ligetbe tették át főhadiszállásukat. Így történt tegnap délután is. Az egyik helybeli leányinternátus növendékei a ligetbe rándultak ki. Az aszfalthősök utánuk s ott még fokozottabb módon folytatták tolokodásaikat úgy, hogy azok kénytelenek voltak előlük haza menekülni. Az apacsoktól megtisztult a liget, helyükbe jöttek az aszfaltlovagok. Ugy látszik, ezek ellen épp olyan szükséges lesz a rendőrségnek fellépni, mint a többi naplopók ellen.

* **Katona-temetés.** A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy *Maha* Demeter 66. gyalogezredbeli közlegény temetése ma délelőtt 11 órakor és *Kirch* Ferenc 62. gyalogezredbeli főhadnagy temetése délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-temetőbe fogják őket kikisérni és ott örök nyugalomra helyezni.

* **Alapítványi helyek a hadtengerészeti akadémián.** Közhirre teszem, hogy a fiumei cs. és kir. hadtengerészeti akadémiában az 1915-16 ik tanév kezdetén betöltendő ingyenes, féldíjmentes és alapítványi helyekre vonatkozólag a cs. és kir. hadügyminiszterium által kibocsátott s a m. kir. honvédelmi miniszter ur által közhirre tett 52500-24-1915 sz. pályázati hirdetmény a katonai ügyosztálynál (városháza II. em. 31 sz. a.) a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető. Nagyvárad, 1915 április 6. *Elemér Ferenc* katonaiügyi tanácsnok.

* **Kiadó lakások.** Két szobás utcai lakás elő- és fürdőszobával május 1 re kiadó. Szacsavay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen butorozott utcai szoba előszoba és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Ertekezhetni lehet az Ipartestület hivatalába is.

* **Három szobás utcai lakások,** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a *Biharmegyei Takarékpénztárnál*, Kossuth-utca 3. sz.

* **Kiadó város központján.** Üzlethelyiségek, raktárok, műhelyek igen olcsó bérek mellett rövidebb vagy hosszabb időre. Lakások: 1, 2, 3 szobások, mellékhelyiségekkel. Cim: Hegedüs hírlapirodába. Rákóczi-ut.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, *Farkas István „Apolló” drogeriájában.* Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

* **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor utca 4.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — **Kossuth-utca 2. szám** alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakás.** Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Ertekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó.** Uri-utca 11 sz. a. 3 udvari nagy szoba, előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekből álló modern lakás, májusra.

* **Katonák! „AXA” hintőpor** ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő **ruhatetveket,** kapható: Tábori csomagolásban *Farkas István Apolló drogeriájában* Rákóczi-ut 7/B Telefon 18-02

* **Kiadó** kétszobás és egy szobás lakás mellék helyiségekkel esetleg butorozva is Körözs-oldal a Bunyitay ligetnél 271 szám alatt, közel a Máv. vízházhoz.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó Ertekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Ertekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **Ingyetlen eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletek feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekből álló modern lakás május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható *Farkas István Apolló drogeriájában* Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó.** Egy igen csinos modern utcai kétszobás lakás fürdőszoba és előszoba stb. hozzátartozó helyiségekkel. *Lakatos utca 6. szám.*

Legujabb táviratok.

Tisza beszéde a munkapártban

Budapest, ápril 20. (Saját tud.) A munkapártban tegnap, kedden este értekezlet volt, amelyen Tisza bejelentette, hogy az ellenzék részéről felvetett eszmét, miszerint a javaslatokat a külön bizottságban együtt tárgyalják, az ellenzék eljuttatta s így a javaslatok tárgyalása a rendes bizottsághoz utasított.

Érzi, hogy a mai időkben szívetlelket betöltő gondolatokat kifejezésre kell juttatni, de kéri, hogy csak a parlamentben nyilatkozhassék. Megállapítja, hogy bármily nagy ellentét van a pártok között, mégis bebizonyították, hogy a becsületes magyar a jelen esetben nem ismer pártszemponatot. A mai kérdések a magyar nemzet létkérdései, amelyekhez mindenkinek hozzá kell szólni, azért a parlamentben kell tárgyalni őket. Teljes bizalommal van a magyar ellenzék iránt, amely a háboru alatt hazafiságának oly lélekemelő tanubizonyságát adta. Ha az ellenzék gyakorolja is kritikáját, ahol nagy nemzeti érdekekről van szó, azonban velünk együtt fogja hazafias kötelességét teljesíteni.

Tért nyernek a németek a francia fronton.

Berlin, április 20. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Champagneban árkász támadásunk előre jutott.

Az Argonneokban La dour de Paris-tól északra a franciáknak ellenünk intézett támadása meghiúsult.

A Maas és Mosel közt a tüzéségihare csak egyes helyeken volt élénk. Flireynél a franciáknak egy támadása tüzelésükben összeomlott.

Crois des Carmes táján csapataink egy erődház felrobbantása után behatoltak az ellenséges hadállásba és nagy veszteségeket okoztak az ellenségnek. Az Avricourtól nyugatra vívott ütközetekben *Embermenil falut, miután ideiglenesen kiürítettük, rohamban visszafoglaltuk.*

A Vogézekben Sail Ceker magaslatokon Mecerautzól északnyugatra a franciáknak egy támadása a francia vadászok súlyos veszteségei mellett kudarcot vallott.

Hartmannsweilerkopf csucsára előretörve az északkeleti lejtőn néhány száz méternyi területet nyertünk.

Keleti hadszíntér.

Keleten a helyzet változatlan. (Min. eln sajtóoszt.)

SZÍNHÁZ

Hetí műsor.

Szerda: Kárpáti legenda.

Csütörtök: Zsuzsi kisasszony. (Vigh Mancival.)

Péntek: Kék egér. Bemutató előadás E. Kovács Mariskával.

A Faun. Azok közé a szerepek közé, amelyek sikere Nagyváradon egyenesen Tompa Béla nevéhez fűződik, tartozik a Faun címszerepe is. A kitűnő színművet szerdán este hozza színi a Szigligeti-színház drámai ensembleja, amely alkalemmal Tompa Béla játsza a Faunt.

IRODALOM

Lovik Károly meghalt. A magyar irodalmat igen nagy veszteség érte Lovik Károlynak a halálával, aki az ő végtelen artistikus érzésű és szubtilis finomságokat reveláló regényeivel és novelláival kedvenccé lett annak az olvasó közönségnek, amelyek az irónál a választékosságot, a finomságot és az eleganciát keresik. Éveken keresztül alkotta az ő szebbnél szebb regényeit és novelláit, amelyek egy igazi tehetség drága parfümjét árasztották. Halálával egy danet szellemi szépség mult el a magyar irodalomból, amelynek az ő törekény és selymes novelláival — ezek különösen remekbeszabottak alkotásai közül — esodálatos bájt és varázst kölcsönzött. Hirtelen bukott le szép sikerek után az élet ormáról, hátra hagyva az ő kifinomult, esiszolt és disztintvált eleganciával megirt alkotásait, amelyek révén megérdemli, hogy a könnyes és az igaz részvét bánatos sóhaját küldjük koporsója felé.

Hindenburg. Nevét mindenki ajkán hordja, ő egyik legfőbb reménységünk, bizakodásunk s minden, amit hallunk róla, érdekel. Ezért örömmel fogadjuk — s velünk mindenki — Radó Antal kedvelt vállalatának a Magyar Könyvtárnak legújabb füzetét, amely Hindenburgról szól. Elmondja mind azt, amit tudni akarunk róla: eddigi életpályáját, jellemrajzának fővonásait olyanok ítéletei alapján, kik jól ismerik, hü képet ad a főhadiszálláson folyó életről, arról a módról, ahogy a dolgokat intézi, összefoglalja hadvezéretteit, méltatja katonai jelentőségét. Az életrajz Százados István műve, nagy utánjárással készült, a háboru folyamán felmerült adatok és értesülések gondos kritikájával s az olvasó szempontjából kiváló érdeme a könnyed, friss és vonzó előadás is, a melyből plasztikailag domborodik ki Hindenburg alakja. A nagyértékű füzet, a melyet bizonyára el fog olvasni mindenki, a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 60 f.

A „Vasárnapi Ujság“ április 18-iki száma nagyon érdekes képeket közöl — odaküldött tudósítójától — bukovinai harcainkról, csapatainknak a besszarábiai határon elfoglalt állásairól, nemkülönben a kárpáti harctérről is. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György és Strug András regényei, cikk az angolok kegyetlenségéről. Egyébb közlemények: képek a hadkiegészítő kiállításról, a háboru napjai s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás, stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4.).

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény

a harctérről vagy a hadiszolgáltatásról visszaérkezett lovak gondozása tárgyában.

Annak megakadályozása céljából, hogy a harctérről visszaérkezett és polgári egyéneknek eladott, vagy tartásra kiadott katonalovak a polgári loállományt befertőzzék, figyelmeztetem az érdekelteket, hogy mindazok, kik ilyen a harctérről vagy hadiszolgáltatástól visszaérkezett lovak birtokában vannak, illetve akiknek lovai f. év január óta a hadiszolgáltatásból visszaérkeztek, hogy ezen körülményt — az állatokra vonatkozó marhalevelek bemutatásáról — 8 napon belül jelentsek be a rendőrkapitányi hivatal II. em. 8. sz. szobájában.

Ezen bejelentési kötelezettség alá esnek azon lovak is, melyeket a tulajdonosok ezen hirdetmény keltét követő időben szereztek, vagy amelyek azontul érkeznek vissza. Ugyancsak be kell jelenteni az ilyen állatok esetleges eladását is.

Nyomatékosan figyelmeztetem az ilyen lótulajdonosokat, hogy minden megbetegedést haladéktalanul jelentsek be és minden ilyen lóval legalább 2 (kettő) hónapig a következő módon kell elbánni:

1. A lovakat az istállóba való beállítás előtt alaposan meg kell tisztítani és azok tisztogatásához külön eszközöket kell használni.

2. A lovat lehetőleg külön istállóba kell elhelyezni, vagy legalább a többi lovaktól elkülönítve beállítani.

3. A lovak külön edényből itatandók és külön abrakos tarisznyából kell étetni; közös vályuból itatni vagy közös étetőből étetni tilos.

4. Az ilyen lovak által meghagyott takarmányt nem szabad más lóval feletetni.

5. Az ilyen lovat nem szabad más lóval befogni.

6. Az ilyen lovakat más lovakkal összefogva ne használják, ha mégis más lóval összefogják, a társával is úgy kell elbánni mint a harctérről visszakérült lóval.

7. Idegen istállóba más lovat nem szabad beállítani.

8. Más lovakkal közösen nem szabad legeltetni.

9. Akik sérült lovakat gyógykezelnek, minden kezelés után kezéiket szappannal jól mossák meg és sebes kézzel azokhoz soha hozzá ne nyuljanak.

10. Ha az állaton bármilyen betegséget észlelnek, főképpen takonykórnak vagy rühkórnak tüneteit (orrfolyás, mirigy daganat vagy a bőrön kiütést, pörsenést) veszik észre, azt azonnal be kell jelenteni a hatóságoknak.

11. Két hónap után az óvatosság megszüntethető.

Nagyvárad, 1915. ápr. 16.

Rendőrkapitányság.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyvárad-
velencei vasutállomásnál.

Telefon: 688.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

5420—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a honvéd tüzér laktanya belső területén végzendő kavicsolási és köröskő burkoló munkák vállalatba adása céljából folyó évi április hó 29 napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:
a) Makadamszerű kavics burkolat készítése köröskőből.

b) Rostaalj terítése körös kavicsból.

c) Köröskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal megkezdendők és az összes munkák az első munkaszakasz átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt befejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fővállalkozó előrehaladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terület rész átadásától számított négy hét alatt azonban az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik. Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg meg fog hosszabíthatni.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségfelnök kezéhez 1915. április hó 29 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen mállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések egy koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fővállalatnak adatnak ki, miért is egyes munkálatokra tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. április 12.

Komióssy József,
tanácsnok, küld. elnöke.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya

9402—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 2000—1915 eln. számú körrendelete folytán ezennel közzhírom, hogy a Nagyváradon tartózkodó 1873, 1874, 1875, 1876 és 1877 évben született B. alosztályú népfelkelésre kötelezettek bemutatónak szemléje Nagyváradon 1915 évi április hó 29-én, 30-án és május 1-én fog megtartatni a következő sorrendben:

1915 évi április hó 29-én csütörtökön, a Nagyváradon tartózkodó 1877, 1876, 1975, 1874 és 1873 években született nagyváradai illetőségű népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi április hó 30-án pénteken, a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1877, 1876 évi születésű, valamint az 1875 évi születésűekből az A—K kezdőbetűig bezárólag tartózkodó népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi május hó 1-ső napján szombaton a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1875 évi születésű népfelkelésre kötelezettek L—Z. kezdőbetűig, az 1874 és 1873 évi születésű népfelkelésre kötelezettek, továbbá azok, a kik állítási kötelezettségüknek egyáltalán nem tettek eleget s végül azok a népfelkelésre kötelezettek a kik az 1914 évi október 15—18-án, az 1914 évi december 12—22-én, 1915 évi január 4. és 25. végül az 1915 évi március 10—17-én tartott népfelkelő bemutatónak szemléjéről bármily okból elmaradtak.

Ennek folytán felhívom a fentírt születési évfolyamhoz tartozó népfelkelésre kötelezetteket, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Gázár Vilmos-utca 3. sz. a. (volt csendőrszék) sorozó teremben tisztán, lehetőleg megfürdve, tiszta és rendezett öltözetben okvetlenül jelenjenek meg annál is inkább, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezettetnek elő s ezen felül bünvádi uton is felelősségre fognak vonatni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetei papjelöltjei és a véderőtörvény 29 §-a szerinti kedvezményt igényelhetnék, ebbeli igényüket a népfelkelési bemutatónak szemlébizottság előtt érvényesíthetik.

Azok, a kik a véderő törvény 21 §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre igénnyel bírnának tekintet nélkül arra, hogy mikor szerezték meg középiskolai képzettségüket kérhetik, hogy a háború tartama alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt viselhessék.

Az orvosi állatorvosi vagy gyógyszerészeti tanulmányokat, illetőleg állatorvosi vagy gyógyszerészeti gyakorlatot folytató népfelkelésre kötelezettek alkalmasságuk esetén egészségügyi szolgálatra vagy segédszolgálatra való esetleges beosztásukat végett tanulmányaikat illetőleg foglalkozásukat igazolni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki ezen behívási parancsnak nem engedelmeskedik s a bemutatón szemlén nem jelenik meg, amennyiben mulasztása nem véletlen vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart a cselekmény büntetést képez. A vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetést: hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915 április 7.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

2508—1915 eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az I. aljegyzői állás betöltésére folytán megüresedett II. od. aljegyzői állásnak választás útján leendő betöltését a f. évi május havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, a kik a IX.-k. fizetési osztályba beosztott 2600 korona fizetés 500 korona személyi pótlék és 800 korona lakpénzzel javadalmazott II. od. aljegyzői állásra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve, Nagyvárad th. város főispánjához méltóságos Hlatky Endre urhoz mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. em. 4. sz.) folyó évi május hó 8-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább adják be, mivel elkészen beadott, vagy később fel nem szerelt kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1915. április hó 16.

Rimler Károly,
polgármester.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házában két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Katonai ruhákat az összes fegyvereknek részére, a mai áron alul előírás szerint gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövöt különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezse-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

7103—1915 sz.

Hirdetmény

a hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában.

A hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában a közönség tájékoztatására a rendőrfőkapitányi hivatal a következőket közli:

A hadifoglyoknak szóló levelek mind díjmentesek, ha a boríték jobbsarkában fel van tüntetve „Pour Prisonier de guerre”. Az internáltaknak szóló postai küldemények (levelek) a rendes postai díj alá esnek. Ezekre a jobbsarkban oda kell írni, a „Pour interné” jelzést.

Hadifoglyoknak Szerbiába, Montenegro, Angliába, Franciaországba és Japánba levelek is küldhetők, Oroszországba azonban csak levelezőlapot ajánlatos küldeni. A leveleket mindeniket nyitott állapotban kell a postára adni. A levelet és levelezőlapok címrátát és tartalmát vagy a rendeltetési ország nyelvén, vagy franciául és németül kell írni.

A címbe fel kell tüntetni a hadifogly katonai rangját is, nemkülönben azt a csapatot is, amelyben fogsága előtt szolgált. Ha a címzett a fogságba jutott címét nem tudja, elég, ha megnevezi az országot, ahol fogságban van. A leveleken — a boríték hátlapján — rajta legyen a feladó teljes címe. Internáltaknak Oroszországba, Szerbiába, Montenegro, Angliába és Franciaországba közönséges nyitott leveleket, Franciaország kivételével pedig a többi országokba ezek a levelek ajánlottan is küldhetők. — Egyébként ezekre a levelekre is a hadifoglyokkal való levelezésre vonatkozó formák és szabályok kötelezők.

A hadifogságba jutottak részére nemzetközi postautalványok is küldhetők, Oroszországba, Angliába, Franciaországba, Japánba és Szerbiába. Ezek az illető államok pénzegységére állítandók ki és „Au Contrôle Generale des Postes à Berne” címmel látandók el. A Szerbiába szóló nemzetközi postautalványokra címnek „külföldi postautalványok kiegészítő hivatala, Budapest” irandó. Egy postautalvánnyal egyelőre csak 200 frank vagy ezzel egyenértékű utalvány küldhető. A postautalvány szelvényére közleményt írni nem szabad. A címzés hasonló a levelekével. Azzal a különbséggel, hogy a feladó neve és címe mindig a szelvényre irandó. Internáltak részére a pénzküldemények Franciaország kivételével hová a külügyminisztérium útján legfeljebb 300 korona küldhető, a további országokba a hadifoglyok mintájára küldhetők Angliába és Oroszországba a Svájci, Szerbiába a román tarifa szerint bementesítve. Pénzesleveleket hadifoglyoknak egyáltalán nem, internáltaknak csak Oroszországba és Angliába küldhetők.

Postacsomag 3 kg. ig. Oroszországba, Franciaországba és Angliába küldhető hadifoglyoknak. Internáltaknak csak Angliába és Oroszországba küldhetők postacsomagok. Táviratok közértemű, világos nyelven és teljes aláírással ellátva csak hadifoglyoknak küldhetők. Oroszországba, Szerbiába és Montenegro. Bővebb tudnivalókat az összes postai küldeményekre vonatkozólag a város házában kifüggesztett hirdetmények tartalmaznak.

Nagyvárad, 1915. március 31-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon száma 514.

Eivállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillátorok,**ivillám pák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.